

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
«_____» _____ 20____ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 242 «Туризм»
за освітньою програмою «Туризм»

на тему: **«УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ДЕСТИНАЦІЄЮ
«УКРАЇНСЬКА ВЕНЕЦІЯ» (на прикладі географічного ареалу
м. Вилкове)»**

Виконавець

студентка ЦЗВФН

Сутуріна Анастасія Вадимівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Герасименко Віктор Григорович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

АНОТАЦІЯ

**Сутуріна А.В. «Управління туристичною дестинацією «Українська Венеція»
(на прикладі географічного ареалу м. Вилкове)**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності

242 «Туризм» за освітньою програмою «Туризм»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні основи управління туристичними дестинаціями. Наведено погляди вчених щодо визначень дестинації як управлінської категорії. Проведено аналіз поточного стану розвитку туристичної дестинації «Українська Венеція», яка знаходиться в зоні географічного ареалу м. Вилкове.

Запропоновано основні напрями підвищення туристичної привабливості дестинації, показано перспективи формування на її базі туристичного кластеру.

***Ключові слова:* туристична дестинація, рекреаційно-туристичний потенціал, туристичний кластер, маркетингові дослідження.**

ANNOTATION

**Suturina A.V. «Management of tourist destination «Ukrainian Venice»
(Economic (ON THE EXAMPLE OF VILKOVE GEOGRAPHICAL AREA)).**

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 242 "Tourism" for the educational program "Tourism"/

Odessa National Economics University . – Odessa, 2020

The work considers the theoretical aspects of tourist destination management. The views of scientists on the definition of the destination as a management category are given. The current state of development of the tourist destination «Ukrainian Venice», which is located in the geographical are of Vilkove, is analyzed.

The main directions of increasing the tourist attractiveness of the destination are proposed, the prospects of forming s tourist cluster on its basis are shown.

***Keywords* tourist destination, recreational and tourist, tourist cluster, marketing research.**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ ДЕСТИНАЦІЯМИ.....	6
1.1. Туристична дестинація як управлінська категорія.....	6
1.2. Механізми управління туристичними дестинаціями	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ..ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ "УКРАЇНСЬКА ВЕНЕЦІЯ"	22
2.1. Аналіз туристично-рекреаційного потенціалу досліджуваної дестинації.....	22
2.2. Визначення основних проблем розвитку дестинації.....	29
РОЗДІЛ 3. УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ТА РОЗВИТКОМ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ "УКРАЇНСЬКА ВЕНЕЦІЯ" ..	34
3.1. Основні напрями підвищення туристичної привабливості дестинації.....	34
3.2. Перспективи формування туристичного кластера на базі дестинації "Українська Венеція".....	38
3.3. Маркетингове забезпечення розвитку дестинації.....	48
ВИСНОВКИ.....	57
Список використаних джерел.....	60

ВСТУП

Дослідження джерел формування та ресурсного забезпечення туристичного продукту обумовили появу таких специфічних об'єктів пропозиції, як туристична дестинація. Це поняття з'явилося у науково-практичному вжитку порівняно недавно. Воно запозичено з фахової літератури, що видається у західних країнах. Саме слово «дестинація» у перекладі з англійської означає «місцезнаходження, місце призначення». В науковій літературі туристичною дестинацією позначають географічну територію, що має певні межі, а також може залучати й задовольняти потреби досить широкої групи туристів. Зараз не тільки західні, а й українські вчені-туризмологи широко використовують поняття «дестинація». Можна сказати, що воно надійно увійшло у вітчизняну професійну лексику.

Туристична дестинація вважається сьогодні вирішальним елементом регіональної туристичної системи. Вона містить у собі найбільш важливі елементи туризму, необхідні для подорожуючих. В регіонах України є різноманітні типи туристичних дестинацій. Одеський регіон можна визначити як туристичну дестинацію, але ж і такі міста як Одеса, Білгород-Дністровський, Вилкове, Сергіївка теж є туристичними дестинаціями.

Процес формування і розвитку туристичних дестинацій в Україні супроводжується виникненням низки проблем територіального, організаційного, економічного і управлінського характеру. Водночас завдання активізації туристичної діяльності в регіонах зумовлюють необхідність їх вирішування.

Наведені аргументи визначають актуальність теми даної кваліфікаційної роботи. Її метою є дослідження теоретичних і практичних питань щодо функціонування і розвитку туристичної дестинації «Українська Венеція», яка сформована в географічному ареалі м. Вилкове Кілійського району Одеської області.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких задач:

- ✓ розкрити сутність, структуру та функції туристичної дестинації;
- ✓ ідентифікувати чинники та умови посилення ролі дестинацій в забезпеченні туристичної привабливості території, на якій вона розташована;
- ✓ охарактеризувати туристичну дестинацію як управлінську категорію;
- ✓ розглянути механізми управління дестинацією;
- ✓ проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал дестинації «Українська Венеція»;
- ✓ визначити основні проблеми розвитку дестинації та намітити шляхи їх вирішення;
- ✓ показати можливості формування туристичного кластера на базі дестинації «Українська Венеція».

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку туристичних дестинацій.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти розвитку дестинацій у контексті забезпечення їх туристичної привабливості.

В роботі застосовані як загально-наукові, так і спеціальні методи дослідження, поєднання яких дозволило вирішити завдання, які були поставлені.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України, матеріали Кілійської районної державної адміністрації, Придунайського туристичного інформаційного центру в м. Вилкове, Тимчасової робочої групи Комітету з економічних реформ Одеської облдержадміністрації. У роботі використано праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань управління туристичними дестинаціями, матеріали періодичних видань, власні спостереження і розрахунки, дані мережі Інтернет.

Практична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні інформації і розробці деяких рекомендації щодо перспектив розвитку

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні і практичні питання, пов'язані з формуванням і розвитком в Україні і, зокрема, в Одеській області туристичних дестинацій. Основні висновки і результати, одержані в ході дослідження, полягають у такому:

1. Розкрито сутність, структуру та умови розвитку туристичних дестинацій. Встановлено, що термін «дестинація», незважаючи на своє іноземне походження, впевнено зайняв своє місце серед інших термінів-концептів, які використовують українські вчені-туризмологі. Незважаючи на різноманітність, неповторність і власний імідж, будь-яку дестинацію можна ідентифікувати за такими ознаками: використання її як туристами, так і місцевим населенням, наявність унікальних природних або історико-культурних цінностей, взаємодоповнення складових елементів.
2. Управління туристичною дестинацією як специфічним територіально-господарським комплексом потребує створення спеціальних механізмів: економічного, організаційного, соціально-економічного, управлінського. Останній розглядається сучасними дослідниками як найбільш активна частина загальної системи управління. В свою чергу, центральним компонентом механізму управління є цілі управління. Стосовно дестинації «Українська Венеція» цілі управління мають бути такими: підвищення рівня життя місцевого населення; забезпечення максимального задоволення гостей дестинації; максимальна рентабельність місцевих підприємств туристичної сфери; забезпечення балансу між економічними вигодами та соціально-культурними та екологічними витратами.
3. Туристично-рекреаційний потенціал (ТРП) дестинації, що

досліджувалась, розглядається в роботі як сукупність трьох основних компонентів: природно-ресурсної частини, історико-культурної та економічної. Відповідно, надана характеристика їх стосовно дестинації «Українська Венеція».

4. В результаті аналізу туристичного потоку в досліджувану дестинацію встановлено чотири основних сегмента. Кількість туристів, які відвідали дестинацію на протязі 2016-2018 років, має позитивну динаміку. Це свідчить про те, що її привабливість для туристів не знижується.
5. В процесі роботи здійснено ідентифікацію географічного ареалу м. Вилкове як туристичної дестинації за десятьма ознаками. В результаті отримано розгорнуту характеристику «Української Венеції» як туристичної дестинації.
6. На основі аналізу матеріалів Кілійської районної держадміністрації, Придунайського туристично-інформаційного центру, міської громади визначено проблеми, що гальмують приплив туристичного потоку до дестинації. Основними з них є відсутність якісних доріг до дестинації, брак готелів для розміщення туристів, а також кваліфікованих екскурсоводів.
7. Аналіз маркетингової комунікаційної діяльності місцевої влади і туристичного бізнесу показав відсутність багатьох дієвих засобів, які використовуються при реалізації маркетингової комунікаційної стратегії дестинації.
8. На основі аналізу поточної ситуації визначено два основних сценарії розвитку дестинації «Українська Венеція»: інерційний (пасивний) та інноваційний (активний). Останній варіант припускає повне використання потенціалу, оптимізацію структури і системи управління дестинацією, розвиток інфраструктури та інші заходи. Його реалізація надасть можливість подвоїти турпотік, доходи і зайнятість місцевого населення за 5-6 років. Для активізації туристичної діяльності на

території дестинації пропонується створити науково-методичний центр історико-культурного та курортно-туристичного розвитку на базі Придунайського туристично-інформаційного центру. Визначено стратегічні цілі та операційні заходи, які він повинен виконувати.

9. В роботі розкрито сутність кластерного підходу до управління розвитком туристичної дестинації, показано як співвідносяться поняття «туристичний кластер» і «туристична дестинація». Зроблено висновок, що найкращі шанси для створення кластера має туристична дестинація, яка вже сформована і має певний імідж серед туристів. Розроблено і обґрунтовано схему функціонування туристичного кластера на базі дестинації «Українська Венеція».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Туристські дестинації (теорія, управління, брендинг): монографія /А.А. Мазаракі, Т.І. Ткаченко, С.В. Мельниченко та ін.; за заг. ред.. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. -388 с.
2. Єрмашова Н. Практические теории американского турбизнеса// Менеджмент в России и за рубежом. – 2011. - № 6. – с. 3-8.
3. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія// Т.І. Ткаченко. –К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 463 с.
4. Герасименко В.Г., Нездоймінов С.Г. Аграрний туризм як вид підприємництва: монографія. – Одеса: Пальміра, 2011. – 178 с.
5. Корж Н.В. Управління туристичними дестинаціями: підручник /Н.В. Корж, Д.І. Басюк – Вінниця: ПП ТД «Едельвейс і К», 2017. – 322 с.
6. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти)/ О.О. Любіцева. – 2-е вид., переробл. та допов. – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
7. Федорченко В.К. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія /В.К. Федорченко, В.С. Пазенок, О.А. Кручек та ін. – К.: «Академія», 2013. – 356 с.
8. Экономика туризма: теория и практика: учебное пособие /К. Купер, Д. Флетчер, Д. Гильберт и др. – СПб.: Омега, 1998. – Т.1. – 200с.
9. Въведение в туризма. Под ред. М. Нешков. – Варна: Университетско издателство, 2001. – 350 с.
10. Словник іншомовних слів [укл. С.М. Морозов, Л.М. Шкарапута]. –К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.
11. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: учеб. пос. // Н.И. Кабушкин. – 2-е изд. перераб. – Мн.: Новое знание, 2001. – 432 с.
12. Коротич О.Б. Понятійний апарат державного управління регіональним розвитком /О.Б. Коротич //Вісник економічної науки України. 2010. - № 2 –

С. 58-62.

13. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией: учебник для вузов. – М.: Русская деловая лит., 2008. – 768 с.
14. Про внесення змін до Закону України «Про туризм»: Закон України від 18.11.2003 № 1282-IV //Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 13.- 180 с.
15. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону: монографія /за заг. ред. В.Г. Герасименка. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 262 с.
16. Жмуд М.Є. Туристична історія Вилкове /М.Є. Жмуд // Дельта та людина. – 2010. - № 12. – Вересень.
17. Гуляев В.Г. Туризм: экономика, управление, устойчивое развитие: ученик /В.Г. Гуляев, И.А. Селиванов. – М.: Советский спорт, 2008. – 312 с.
18. Кілійська районна державна адміністрація. – Режим доступу: [http: // kiliya – rda. odessa.gov.ua](http://kiliya-rda.odessa.gov.ua)
19. Поздняк В.А. Туризм в г. Вилково – 2018: Информационная справка мэра г. Вилково на выездном заседании Временной рабочей группы «Развитие предпринимательства» Регионального комитета по экономическим реформам Одесской обл администрации, Килия, 18.06.2018 / В.А. Поздняк. – Килия, 2018.
20. Державне регулювання сфери туризму в Україні в контексті процесів євроінтеграції /За заг. ред. В.Г. Герасименка, О.Л. Михайлюк. – К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. – 332с.
21. Крайник О. Туристичний кластер регіону як форма соціального діалогу: управлінський аспект. - Режим доступу: [www. tourlib. gov.ua](http://www.tourlib.gov.ua)
22. Требух А.А.. Туристичний кластер як форма посилення конкурентних переваг регіону /А.А. Требух, Н.Б. Бандура //Науковий вісник НДТУ України. – 2010. – С. 265-270.
23. Михайліченко Г.І. Інноваційний розвиток туризму: монографія /Г.І. Михайліченко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012 – 608 с.
24. Ніколаєв ЮО. Туристичні кластери в Україні //Вісник соціально-

- економічних досліджень. – Одеса: ОНЕУ. – Вип. 4(47). – 2012. – С.336-341.
25. Нездоймінов С.Г. Підприємницький вектор розвитку регіонального туризму: монографія /С.Г. Нездоймінов. – Одеса: Пальміра, 2011. – 344 с.
 26. Туристичні дестинації: опорний конспект лекцій /Т.І. Ткаченко, Ю.Б. Забалдіна. – К.: Київ. – нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 87 с.
 27. Михайлюк О.Л. Перспективи розвитку туристичних кластерів в Одеській області /О.Л. Михайлюк //Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018р.) – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. (С. 49-57)
 28. Герасименко В.Г. Маркетингове позиціонування туристично-рекреаційних територій /В.Г. Герасименко //Вісник Донецького національного університету. Серія В. Економіка і право. – 2002. - № 1-2. – С.186-190.
 29. Куніцин С.В. Механізм управління розвитком підприємств туристично-рекреаційної сфери: монографія. – Сімферополь: Видавництво «Кримнавчпеддержвидав» - 2012. – 454 с.
 30. Розвиток туристичного бізнесу регіону: навч. посіб. /За ред. проф. Школи І.М. – Чернівці: Книги – ХХІ, 2007. – 292 с.
 31. Сментина Н.В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика: монографія /Н.В. Сментина. – Одеса: Атлант, 2015. – 365 с.
 32. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія /За ред. А.А. Мазаракі. - К.: Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 596 с.
 33. Мельниченко С.В. Управління бізнес-процесами в туризмі: монографія / С.В. Мельниченко, К.А. Шеєнкова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. -264 с.
 34. Туризм в Україні: Зб. нормативно-правових актів у п'яти томах /За заг. ред. Б.І. Вихрестенка. – Т.1. – Ужгород: ІВА, 2000. – 340 с.
 35. Державне та муніципальне управління в галузі туризму [Електронний ресурс] – [www/ tourism.if.ua](http://www/tourism.if.ua).
 36. Туристичний сайт Одеської області [Електронний ресурс] – Режим доступу:

[http: /www.touregion.od.ua](http://www.touregion.od.ua)